

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه سی و هشتم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

اعوذُ بِاللّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیات ۹۴-۹۶ از سوره مبارکه اسراء

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾ قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

ترجمه آیات ۹۴-۹۶

و چیزی مانع مردم نشد که ایمان بیاورند وقتی که هدایت برای آنها آمد، جز اینکه گفتند: آیا خدا بشری را به عنوان رسول مبعوث نموده است؟ (۹۴)
بگو: اگر در روی زمین ملائکه ای بودند که به آرامش زندگی می کردند، ما بر آنها از آسمان ملکی را به عنوان رسول نازل می کردیم. (۹۵)
بگو: شهادت خدا بین من و بین شما کفایت می کند. قطعاً او به بندگان آگاه بینایی بوده است. (۹۶)

برداشت از آیات ۹۴-۹۶ (پیامبران از جنس همان مردمند)

انسان ها همیشه مایلند خدای تعالی چیزهای غیر عادی را برای آنها انجام دهد؛ مثلاً به عنوان پیامبر، ملکی را برای آنها بفرستد ولی خدای تعالی طبق مصالحی که برای بشر بیشتر مورد نیاز است عمل می کند که اگر در روی کره زمین ملائکه زندگی می کردند، پیامبر آنها از ملائکه می بود و حالا که بشر زندگی می کند، باید برای انس آنها با پیامبران، از جنس خودشان پیامبری برای آنها بفرستد. زیرا خدا بر بندگان بصیرت بیشتری دارد.

آیات ۹۷-۹۸ از سوره مبارکه اسراء

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَ مَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ وَ

مُحْشَرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِّيًّا وَبُكْمًا وَصُمًّا مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ كُلَّمَا

خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ﴿٩٧﴾ ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا أَإِذَا

كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٩٨﴾

ترجمه آیات ۹۷-۹۸

و کسی را که خدا هدایت کند، او هدایت شده است و کسی را که خدا گمراه کند، پس هرگز برای آن‌ها سرپرستانی غیر از خدا نمی‌یابی و ما آن‌ها را روز قیامت بر صورتهایشان در حالی که کور و گنگ و کر هستند، محشور می‌کنیم. جایگاه آن‌ها جهنم است. هر زمان شعله‌های آتش فرو بنشیند، شعله‌ای را برایشان زیاد می‌کنیم. (۹۷)

آن جزای آن‌ها است به خاطر آنکه قطعاً آن‌ها به نشانه‌های ما کافر شدند و گفتند: آیا زمانی که ما استخوان و خاک پراکنده‌ای شدیم، آیا ما قطعاً با خلقت جدیدی زنده می‌شویم؟ (۹۸)

برداشت از آیات ۹۷-۹۸ (هدایت واقعی)

سالک الی الله باید بداند که راهنمایی خدا بوسیله انبیاء و قرآن هدایت واقعی است و کسی را که خدا به حال خودش وا بگذارد و او را هدایت نکند، در دنیا و آخرت کور و کر و لال است، جهنم جایگاه او است و این وا گذاشتن به خاطر این است که آن‌ها به قیامت و نشانه‌های پروردگار توجه نکرده‌اند و کافر شده‌اند.

آیه ۱۰۰ از سوره مبارکه اسراء

قُلْ لَّوَأَنَّكُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذَا لَا مُسْكُمُ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ

الْإِنْسَانُ قَتُورًا ﴿١٠٠﴾

بگو: اگر شما خزائن رحمت پروردگار مرا مالک می‌بودید، در آن وقت به خاطر تنگ‌نظری از انفاق امساک می‌کردید و انسان تنگ‌نظر است. (۱۰۰)

برداشت از آیه ۱۰۰ (سخاوت)

سالک الی الله باید بداند که انفاق و سخاوت مایه برکت و ثروت است، غالباً انسان‌ها روی طمع به جمع آوری مال، بخل می‌ورزند و از انفاق خودداری می‌کنند.

«سوره مبارکه کهف»

آیات ۹-۲۲ از سوره مبارکه کهف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾ إِذْ أَوَى

الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا

رَشَدًا ﴿١٠﴾ فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ

أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا ﴿١٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ

فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾ وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا

رَبُّنَا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوَ مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا

شَطَطًا ﴿١٤﴾ هُوَ لَا يَأْتُونَنَا لِنَمْلِكَهُمْ أَنْ يَنْتَظِرُوا إِلَهًا لَوْ لَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمُ

بِسُلْطَانٍ بَيْنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾ وَإِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَ مَا
 يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْوُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَهَيِّئْ
 لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مِرْفَقًا ﴿١٦﴾ وَ تَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ
 ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشَّمَالِ وَ هُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ
 مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَ مَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا
 مُرْشِدًا ﴿١٧﴾ وَ تَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَ هُمْ رُقُودٌ وَ نُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَ ذَاتَ
 الشَّمَالِ وَ كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ
 فِرَارًا وَ لَمَلَّيْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا ﴿١٨﴾ وَ كَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ
 مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ
 فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ
 بِرِزْقٍ مِنْهُ وَ لِيَتَلَطَّفْ وَ لَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٩﴾ إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ
 يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَ لَنْ تَفْلِحُوا إِذَا أَبَدًا ﴿٢٠﴾ وَ كَذَلِكَ أَعْرَضْنَا
 عَنْهُمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ أَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَازَعُونَ

بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِم بُيُوتًا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا

عَلَى أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَسْجِدًا ﴿٢١﴾ سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَ

يَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَ يَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَ ثَامِنُهُمْ

كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً

ظَاهِرًا وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٢﴾

ترجمه آیات ۹-۲۲

آیا گمان کرده‌ای که اصحاب کهف^(۱) و رقیم از نشانه‌های شگفت‌انگیز ما بوده‌اند؟ (۹)
آن وقتی که جوانانی در پناهگاهی مأوا گرفتند، پس گفتند: پروردگار ما، از جانب خود رحمتی به ما عطا
فرما و برای ما در کارمان رشدی مهیا ساز. (۱۰)

پس ما بر گوشه‌های آن‌ها در آن پناهگاه غار، خواب را زدیم که از نظر عدد، سالها در آن فرو رفتند. (۱۱)
سپس آن‌ها را بیدار کردیم تا بدانیم کدام یک از این دو دسته مدّت خواب خود را بهتر حساب
کرده‌اند. (۱۲)

ما بر تو جریان آن‌ها را به حقّ نقل می‌کنیم. قطعاً آن‌ها جوانانی بودند که به پروردگارشان ایمان آوردند و
ما هدایت آن‌ها را زیاد کردیم. (۱۳)

و وقتی که (به کارشان) قیام کردند، دل‌هایشان را با یکدیگر محکم نمودیم، پس گفتند: پروردگار ما،
پروردگار آسمانها و زمین است. ما خدای دیگری را هرگز غیر او نمی‌خوانیم که اگر غیر از این انجام دهیم،
قطعاً سخن بیهوده‌ای گفته‌ایم. (۱۴)

این‌ها مردم ما هستند که معبودهایی را غیر از خدا انتخاب کردند. چرا برای آن‌ها دلیل آشکارایی
نمی‌آورند، پس چه کسی ظالم‌تر از آن کسی است که به خدا دروغ می‌بندد؟ (۱۵)

و زمانی که از آن مردم و از آنچه غیر از خدا را می‌پرستیدند کناره‌گیری کردید، پس به پناهگاه غار وارد
شوید، تا پروردگارتان رحمتش را بر شما قرار دهد و در کارتان برای شما گشایشی مقرر بفرماید. (۱۶)
و خورشید را چنین می‌بینی که وقتی طلوع می‌کند، از طرف راست غارشان بر آن‌ها می‌تابد و وقتی که

۱ - «کَهَف» به معنی پناهگاه است نه به معنی غار، ولی ممکن است غار پناهگاه باشد.

غروب می‌کند، در طرف چپ آن‌ها فرود می‌آید در حالی که آن‌ها در محلّ وسیعی از آن غار هستند. آن از نشانه‌های خدا است. کسی را که خدا هدایت می‌کند، او هدایت شده واقعی است و کسی را که خدا گمراه کند، پس هیچگاه برای او سرپرست ارشادکننده‌ای نخواهی یافت. (۱۷)

و گمان می‌کنی که آن‌ها بیدارند و حال آنکه آن‌ها در خواب عمیقی فرو رفته‌اند و ما آن‌ها را به طرف راست و به طرف چپ می‌گردانیم و سگ آن‌ها به در غار دو دستش را باز کرده، اگر بر آن‌ها اطلاع پیدا کنی و نگاهشان نمایی، به آن‌ها پشت کرده و فرار می‌نمایی و تمام وجودت را ترس از آن‌ها می‌گیری. (۱۸)

و این چنین آن‌ها را بیدارشان کردیم تا از یکدیگر سؤال کنند. گوینده‌ای از آن‌ها گفت: چقدر خوابیده‌اید؟ آن‌ها گفتند: یک روز یا مقداری از روز را خوابیده‌ایم. جمعی از آن‌ها گفتند: پروردگارتان داناتر است به مقداری که خوابیده‌اید، پس یک نفرتان را با این پولی که دارید به شهر بفرستید تا ببیند کدام یک از مغازه‌ها غذای بهتری دارد، تا غذایی برای شما از آن بیاورد و متوجّه باشد که احدی را به شما آگاه نسازد. (۱۹)

قطعاً اگر آن‌ها به شما دسترسی پیدا کنند، شما را سنگباران می‌کنند یا شما را به آئین خود بر می‌گردانند. در آن وقت هرگز رستگار نخواهید شد. (۲۰)

و ما این چنین مردم را متوجّه آن‌ها کردیم، برای اینکه آن‌ها بدانند، قطعاً وعده خدا حقّ است و قطعاً اینکه قیامت، شکّی در آن نیست. زیرا آن‌ها بین خود درباره اعتقادشان نزاع می‌کردند پس گفتند: بنائی بر روی آن‌ها بسازید. پروردگارشان داناتر به آن‌ها است، ولی کسانی که بر کار آن‌ها اطلاع داشتند گفتند: حتماً بر روی آن‌ها مسجدی را بنا خواهیم کرد. (۲۱)

به زودی گروهی خواهند گفت: آن‌ها سه نفرند، چهارمین آن‌ها سگشان بوده است و جمع دیگری می‌گویند: پنج نفرند، ششمین آن‌ها سگشان بوده است. این تیر به تاریکی انداختن است و جمع دیگری می‌گویند: هفت نفرند و هشتمین آن‌ها سگشان بوده است. بگو: پروردگار من به عدد آن‌ها داناتر است. از تعداد آن‌ها جز کمی اطلاع ندارند و تو درباره آن‌ها جز با دلیل واضحی حرف نزن و از احدی از این مردم درباره آن‌ها نظرخواهی نکن. (۲۲)

برداشت از آیات ۹-۲۲ (اصحاب کهف)

سالک الی الله باید بداند که هر کاری برای خدا آسان است زیرا وقتی که پروردگار اراده‌ای می‌کند، همان جا آن کار انجام می‌شود. از قضایای مهم قرآن برای اینکه مردم به قیامت اعتقاد پیدا کنند، «قصه اصحاب

کَهِف» است. خصوصیتی که در اصحاب کَهِف بود، سالک الی اللّٰه باید در خود ایجاد کند تا در بیداری، خواب و بعد از مرگ خدای تعالی او را تحت حمایت خود قرار دهد.

اَوَّل: آنکه جوانمرد و شجاع باشد و در مقابل کُفَّار و دشمنان دین اراده خود را از دست ندهد.

دَوَم: آنکه از خدا کمک بخواهد که کارهایش مایه رشد و کمالش باشد.

سَوَم: آنکه خدای تعالی او را مایه هدایت مردم به حقایق قرار دهد.

اصحاب کَهِف جوانانی بودند که به پروردگارشان ایمان آورده بودند و با امپراطور روم که خود را پروردگار جهانیان می دانست، مخالفت کردند، برای مردمی که معتقد به قیامت نبودند، مایه هدایت شدند و لذا پروردگار متعال آن‌ها را تا زمانی که بیدار بودند، حمایتشان کرد و سیصد سال آن‌ها را در خواب نگهداری فرمود و پس از آنکه بیدار شدند، مایه اعتقاد مردم به قیامت گردیدند و پس از مردن آن‌ها را خدا در بهشت برزخی نگهداری کرد، تا از یاران حضرت بقیة اللّٰه (ارواحنا فداه) باشند.